XXXIII. évf. Cluj-Kolozsvár, 1923. Szeptember 9. szám.

Unitárius Közlöny

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

Főszerkesztő: Dr. BOROS GYÖRGY | Szerkesztő: PAP DOMOKOS

Előfizetési ár: Egész évre 20 L. Magyarországra: 26 L. Egyes szám ára 3 L. Akik a 20 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferencz-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapitói-díj 100 L. Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztároshoz küldendő Clujra (Kolozsvárra.)

Egymásra találunk.

Unitárius egyházunk mindig azt a szerepet töltötte be népünk életében, mit az édesanya a családban. Szeretetének kiterjesztett karjaival nemcsak hintette a nemes magot, az *igazságot:* hanem ápolta a hitet, az erényt és erkölcsöket. Gondja volt arra, hogy népünk szellemi haladása és mivelődése fokozatosan emelkedjék.

Most a helyzet ugy alakult, hogy az édesanya, anyaszentegyházunk bajba jutott. A legnagyobb erőfeszitéssel igyekszik most is kötelességeit teljesiteni, a kulturát fenntartani az élet nagy mezején, nehéz harcok idején a versenyképességet a jelen és jövő érdekében biztositani. A segélyforrások azonban elapadtak. Ma az egyetemes egyház összes tagjainak kell összefogni, a szükséges áldozatot meghozni, egyházunk és iskoláink jövőjét szilárd alapokon megtartani. A nagy terhet egymás között felosztani s kicsiny erőnk összetételével nagy kérdéseket megoldani.

Ugy tetszik azonban, hogy a mi józan gondolkozásu székely népünk egy része egyházunknak váratlanul bekövetkezett sulyos helyzetét eléggé nem értette meg vagy félreértette. Ezt a szomoru jelenséget fájdalmasan tapasztalja a püspöki vizsgálószék azon az uton, mely jelenleg éppen a *kereszturi* egyházkörben vezeti faluról-falura. Némelyeknél hiába volt a belső emberek komoly munkája és megértő irányitása: a mi drága édesanyánk sulyos betegségét nem akarják megérteni és egy csepp gyógyitó balzsammal nem akarják enyhiteni.

A jobb lelkek, az őrizők aggódnak: mi lesz, megmaradunk-e vagy elveszünk? Megértjük-e a saját ügyünket vagy pusztulni engedjük még tartott javainkat? Tudatára ébred-e népünk kötelességének s megőrzi és megvédi-e ősei hitét, a legigazabb és legtisztább vallást a világon vagy saját szemeivel akarja látni, hogy a világosságban járó nép sötétségbe sülyed?

Hála a jó Istennek, a nagy többségre nem lehet panaszunk. A világosság, ha küzdelmes munkával is, áthatol a jobbak lelkén

és megsokasodva halad tova. Körutunk feleresztét számbavéve, erős hit támad bennünk, hogy unitárius hiveink, székely népünk rendre fölébred szendergő álmából s az utolsó pillanatban megmenti a még menthetőt. Minden biztató jele meg van annak, hogy vezetők és nép lassanként egymásra találnak. Egyiknek féltő szeretetét és önfeláldozó munkáját kiegészíti a másik megértő áldozatkészsége és hitéhez való tántorithatatlan ragaszkodása s az egymásra találás olyan tetteket hoz létre, olyan biztositékokat teremt, melyek történelmünkben ujból aranybetükkel lesznek feljegyezve.

Egymásra találunk, megtaláljuk önmagunkat! Kart karba téve, nélkülözhető javainkat még lemondás árán is összegyüjtve, őseink példáján lelkesedve, biztos léptekkel haladunk előre, hogy a mi édesanyánk, a mi drága anyaszentegyházunk ne szenvedjen tovább.

Ezt üzenjük a kereszturi egyházkörből többi hittestvéreinknek.

Kovács Lajos.

Az unitárius vallás meghatározása.

Amerikában az unitáriusok között rendkivül értékes hirlapi nyilatkozatok jelennek meg már hónapok óta, vallásunk jelentőségéről, nevéről és előnyeiről. A nevet némelyek szeretnék fölcserélni a *keresztény* szóval vagy más hasonlóval, hogy ne látszék felekezetiesnek, de a többség a ősi névhez ragaszkodik. Fődolognak mondják, hogy milyen tartalmat veszünk bele a névbe.

Egyik veteránus lelkész, aki Dávid életrajzát is megirta, dr. Sunderland igy foglalja össze vallásunk főtartalmát.

1. Az unitárizmus a kereszténység haladó fejlődése, mely arra törekszik hogy azonos legyen az egyetemes erkölccsel és az egyetemes vallással. (Dr. Barrows tollából származik és valóban igen szerencsés tömör foglalatja a lényegnek.)

2. Az unitárizmus a legnagyobb héber próféták és Jézus vallásainak evolutios fejlődése, mely modern utakon haladva más uj forrásból szünetlenül gyarapodik és az emberiség fokozatos emelésére törekszik.

3. Az unitárizmus az Isten atyaságának, Jézus testvériségének a vallása a modern tudomány világosságánál megvilágitva és a mai idők szükségéhez alkalmazva.

Minthogy semmi felekezetiest részt nem tartalmaz, legalkalmasabb arra, hogy a keresztény egység alapjául szolgáljon.

LEÁNYAINKNAK, ASSZONYAINKNAK LEGSZEBB AJÁNDÉK

SZIVEMET HOZZÁD EMELEM..

NŐI IMÁDSÁGOS KÖNYV. o IRTA: DR. BOROS GYÖRGY.

KAPHATÓ: LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN KOLOZSVÁRT.

Göcs Pál koporsótáblája.

— Egy hires régi papunk emléke. —

Elődeinknél a XVI. és XVII. században az volt a módosabbaknál a szokás, hogy a halottak koporsójára aranyozott rézlapot szegeztek. Az ily lapokat az ötvösök készitették. Ők vésték reá az elhunyt nevét és rövid életrajzát. Egyházunk levéltára eddig két ily réz emléklapot őrzött: *Csanádi Pál* püspökét († 1631) kinek sirköve ma is megvan a kolozsvári temetőben és *Stegmann Joachim* kolozsvári pap és tanárét († 1633). Ezekhez most dr. *Grandpierre Emil* nyug. főispán és kormánybiztos ajándékából harmadikul *Göcs Pál* hires papunk koporsótáblája csatlakozik, mely mind a két előbbinél régibb s csodálatos véletlenségből e kiváló nagy emberünk halála után kerek háromszáz évvel jutott egyházunk tulajdonába.

A koporsótábla néhai *Czikmántory* Ottó drnak, a puritán becsületességéről közismert kolozsvári ügyvédi kamarai elnöknek halálával, az ő könyvtára polcáról került napvilágra s Grandpierre Emil dr., mint egyik örököse innen ajándékozta legméltóbb helyére: egyházunknak.

A tábla Czikmántoryhoz minden valószinüséggel családi sirboltja épitésével jutott. Neki ugyanis édesanyja egy Franciországból bevándorolt *Simon* nevü ékkőmetsző családjából származott. Ez Kolozsvárt *Knorr* leányt vett feleségül. A német *Knorr* pedig magyarul *Göcs*-öt jelent s a Knorr és Göcs család századok előtt egy volt, csakhogy egyik ágát magyarul *Göcs*-nek, másikat németül *Knorr*-nak nevezték. Valószinü, hogy a régi kolozsvári család századokon át megtartotta régi sirhelyeit s midőn ott több mint félszázaddal ezelőtt a Simon-kripta épült, a régi sirok egyikéből kerülhetett elő Göcs Pál réz koporsótáblája.

*

Ki volt Göcs Pál? Rövidesen megtudjuk koporsótáblája latin föliratából, mely magyar forditásban igy szól:

Mindenki tartozik egyszer meghalni.

E sir rejti magában **Göcs Pált,** *Pálnak fiát, aki természetre ugyan halandó, de halhatatlan erény ékesitette.*

Miután kiváló kegyességéért, tudományáért s ékesszólásáért a kolozsvári egyház lelkipásztorává választották s ezen hivatalában 20 évig működött páratlan kegyességben, kiváló dicsérettel s nagy eredménnyel, az Urban csendesen elhunyt a keresztény időszámitás 1622-ik évében, március 3-án, éjjeli 12 órakor, életének 51-ik esztendejében.

Született az Ur 1571-ik évében. Lelkipásztorrá választották 1602-ben. Ugyanezen évben boldog házasságban csatolta magához **Rosás Margitot,** *kiválóan mivelt nejét, most gyászos özvegyét.*

Legyen neked könnyü a föld.

E rövid szövegről elmondhatjuk, hogy méltán beszél Göcs Pálról nagy elismeréssel.

Ő egyházunk történetének egyik legviharossabb és legválságosabb korszakában lépett vezéreink sorába. Fiatalon, 32 éves korában választották meg kolozsvári papnak; épen akkor, midőn mondhatni létünk forgott kockán. Akkor ugyanis Mihály vajda megöletése (1601) után Básta György s vele az ő hatalmára támaszkodó Erdélybe jött jezsuiták teljes erejükkel egyházunk megsemmisitésére törekedtek.

A harc teljes kiméletlenséggel folyt ellenünk. Náprági György az uj katholikus püspök nyiltan hirdette, hogy az unitáriusok főfészkei közül Torda és Dés a háboruk miatt elpusztulván, most Kolozsvár megtörésére kell minden erőt összpontositani. Básta és zsoldosai igazi hóhéruralmat vezettek be Erdélybe s nemsokára a magyarság legjavából nagyon sokan török földre futva menthették meg még puszta életüket is. Ezek közt volt Székely Mózes és Bethlen Gábor, a későbbi hires fejedelem is. A menekültek azonban az erdélyi Vaskapun 1603-ban betörtek Erdélybe, Székely Mózest fejedelemmé választották és ostrom alá fogták Kolozsvárt is. A vérig sértett és üldözött kolozsvári polgárság igazi szabaditóit látta az ostromlókban s tiz nap mulva a várost megadták Székely Mózesnek.

Ekkor aztán kitört az elfojtott keserüség.

A polgárság dühe a balkezes erdélyi politika méregkeverői, a lelkiismereti szabadság elvakult elnyomói ellen fordult. Toroczkai Máté püspök gyujtó beszédben tüzelte a jezsuiták ellen az összesereglett népet, majd Göcs Pállal együtt a Farkas-utcai zárdára vezették az elkeseredett, megkinzott tömeget, mely teljesen felduita, részben le is rombolta a jezsuiták lakhelyét és templomát s magukat is kiüzte a városból.

Néhány hónap mulva azonban ujra lefelé fordult a szerencse kereke.

Székely Mózes Brassónál elesett és ujra beállott Básta rémuralma. Az unitárius püspök egy évig bujkált üldözői elől a torockói asbányák üregeiben; Göcs Pál pedig Lengyelországba menekült. Ottani bujdosásában ismerkedett meg Radeci Bálinttal s aztán ő ajánlotta ezt kolozsvári papnak. A bujdosásból ugylátszik, hogy csak 1605-ben, Bocskay István uralomra jutásával tért ujra haza s aztán tovább vezette egyházát 1622-ben bekövetkezett haláláig.

Segesvári Bálint krónikája följegyezte, hogy „nagy tisztességgel temették".

Pál nevü fia nagy vagyont, előkelő rokonságot szerzett. Ennek leányai főrangu családokba mentek férjhez. Ez az ág velük el is enyészett. A család másik ága azonban ugy látszik, hogy tovább élt itt német nevén s Göcs Pál koporsótáblája fönnmaradását ennek köszönhetjük.

Egyházunk becses emlékkel gazdagodott Göcs Pál emléktáblájával. Rójjuk le e helyen is adományozójának hálás köszönetünket.

Kelemen Lajos.

TŰZHELY MELLETT.

Salamon: Énekek Éneke.

(II. r. 1—7. v.)

Mint tövisek közé nőtt liliom szála,
Oly szép a lányok közt én szivem mátkája.
Mint súdár almafa szálas erdők között,
Olyan szerelmesem minden ifjak között.

Ime elszállt a tél, az eső is elment,
Szerte a réteken virágok feselnek,
Drága fürtöt ingat a szőlő indája . . .
Jöjj hozzám, én szépem, én szivem mátkája!

A te szavad nekem oly gyönyörüséges,
Tekinteted, mint a liliom, oly édes,
Jeruzsálem lányi, csak titeket kérlek;
Én szerelmesemet, szunnyadó mátkámat,
Mignem ő akarja, föl ne ébresszétek.

(Kolozsvár.) JAKAB GÉZA.

Öreg diák meséje a fiataloknak.

Harmincketten valánk, kik 1873. évi junius 29-én érettségi vizsgálatot tettünk az unitáriusok kolozsvári főiskolájában. És hárman valánk, kik 50 év elteltével, ugyan e napon, összejöttünk a most már diszes, uj kollégiumban u. m. Veszprémi Lajos, Fazakas Ferenc és e sorok szerény irója: Nagy Miklós.

Szinte hihetetlennek tartom, hogy harminckettőnk közül ma már csak hárman élnénk és élveznők a mostani áldott állapotoknak balzsamos klimáját.

Tanáraink, vezetőink.

Tanáraink közül ma már csak egy él: *Ferencz József* unitárius püspök, ki vallást és erkölcstant tanitott nekünk oly szivhez szóló, lendületes hévvel, hogy annak nemesen felemelő hatása ma is tápot ad unitárius hitben képződött, hivő lelkünknek. Kiváló érdemü filozófia-tanárunk a halhatatlan, nagy unitárius egyházi iró és Dávid Ferenc szellemben vitázó *Simén Domokos* volt. *Kovácsi Antal* latin professzorunk, kit az ifjuság Micipsa bácsi néven becézett, hálás

emlékezetében él lelkünkben, mint atyai pátronosunk. *Mikó Lőrinc* a német nyelvtan, *Papp Mózes* a számtan és *Benczédi Gergely* a vegytan és fizika tanárai, igen komoly professzoraink valának, kiknek szigora, erélyessége, rendre, fegyelemre és szorgalomra tanított meg. *Nagy Lajos* a magyar irodalom és görögnyelv tanára már vig tempóban usztatott s kértünkre sokszor elengedte leckeóránkat. A még csak alig 25 éves *Uzoni F. Gábor* történelem-tanárunk alig 9 havi müködése után a Házsongárdi temető tetején levő Farkas Sándor siroszlopánál kioltotta életét. Szakmáját az ugyanazon időben a londoni akadémiáról hazajött *Kovács János* vette át, ki mint joviális fiatalember, barátságos indulattal kezelt minket háromnegyed éven át az érettségiig. Mindezekkel kapcsolatosan hálára kötelezetten kell megemlékeznem két jó tanáromról, kik a 60-as évek vége felé oktattak minket a tordai unitárius algimnáziumban. Ezek egyike a tragikus véget ért s korát meghaladó pedagógiai magas képzettséggel birt *Várady Károly* ig.-tanár; a másika a közszeretet- és köztiszteletben állott s általánosan Torda papjának titulált *Albert János* unitárius lelkész.

A világhirü tudós, dr. *Brassai Sámuel*, már az egyetemen tanitott minket. Viszont hálás tisztelettel emlékezünk meg a nemrégiben Kolozsvárt elhalt *Ürmösi Kálmán* ny. esperesről, ki mint seniorunk (iskolafőnök) az ifjuságnak lelkes vezére, tanácsadója és védelmezője volt éveken át s kinek méltó segitőtársa *Kisgyörgy Sándor* contra (ellenőr) jelenleg vargyasi lelkész-esperes volt.

Kollégiumi életünk.

A letünt félszázad sok édes, keserü emlékeket ébreszt fel lelkünkben. Iskolánk a régi gimnáziumi épület vala, melynek a különböző városokról elnevezett szobáiban laktunk, éltünk és háltunk elég zsufoltan.

Esténként főztük és nyeldestük az otthonról küldött kukoricalisztből gyártott és tenyerünkkel letapicskolt aranysárga puliszkát, néha-néha turóval, de gyakrabban szárazon. Reggel mindig és délben is elég sokszor *éhkoppot* falatoztunk. Főétkezési időnk az estvéli volt, az imént irt módon.

Nagy segitségünkre volt azonban a *Fiskus* nevü (ma Központi szálloda) vendéglőnek jólelkü tulajdonosa, a cseh származásu Plikát Ferenc, aki szakácsnőjének megrendelte, hogy a diákok csészéit szinültig meg kell tölteni husocskákkal is megterhelt vastagétellel. Élvén az alkalommal, igen természetesen nagy és legnagyobb csészékkel járultunk a terjedelmes szakácsné kegyes szine elé, aki nem mérte a csészék öblösségit, kicsit, nagyot egyaránt tele tömött izletes étkekkel — *6 krajcárért*. Volt rá eset, hogy a nagyobb csészékből hárman-négyen is lakmároztunk teljes jóllakásig, — koponyánként 1—2 krajcár hozzájárulással. Kenyeret a *Lábasház* (mai Európa kávéház) alatt áruló kofáktól vettünk. A lábasházi kenyér akkora volt, mint egy kisebbrendü kocsikerék. És Kati néni 2 kraj-

cárért ujjnyi vastagságban akkora karéjt kanyarintott le, hogy egy lájbi elő bátran kitelhetett volna belőle, ha vászon lett volna. Úgy a csészéket, mint a kenyeret a termetes székely tanuló-szolgák fuvarozták nekünk. A terhek sulya alatt csak ugy szuszogtak szegények. Tiz-husz szegény tanulónak a városi jólelkü lakósok küldözgettek naponként felváltva izletes ebédeket. Bizony kevés volt azok száma, kiknek rendes kosztjuk volt. Csak az urfik valának ilyen szerencsések.

Szabályzat szerint reggel 6 órakor, csöngetésre, fel kellett kelni és *précesre* (imára) menni a nagy *auditoriumba* (ma diszterem) 10 krajcár büntetés terhe alatt. A lefekvés ideje, szintén csöngetésre, esti 10 óra volt. Este 9 órán tul csak seniori engedéllyel lehetett távol lenni. Minden este 9 órakor az *iskolagazda* (egy teológus) szobáról-szobára járt, névsort olvasott s a távollevőket felirta s a *publicum* (ifjusági esküdtszék) által 10—20 krajcárral megbüntette.

Tisztaságra a naponként kirendelt 2—2 *vigil* (éjjeli őr) vigyázott. Akit hibán értek, feljelentették megbüntetésre. A *tény* sulyossága szerint 6—8—10—12 órai zárkára itéltetett a delikvens, melyet éjjelenként egy fütetlen klasszisban egyedül kellett kitöltenie a kopasz padakon.

Kihágási és minden mulasztási ügyekben az összdiákság által választott 8 tagu esküdtszék itélkezett a senior elnöklete alatt. Sérelmes itéleteken másodfokon és végérvényesen az igazgató itélkezett.

A vasárnapi templomozáson a diákságnak — szintén 10 krajcár büntetés terhe alatt — jelen kellett lenni.

Egész évi iskola tartozásunk 2 forint volt. Ennek fizetése alól is az ifjuság jelentékeny része felmentetett.

Világitásra faggyu- és stearin-gyergyát használtunk, melyet egyenként kellett vennünk. Szintén tüzifáról is a tanulóknak kellett gondoskodni. El lehet képzelni, hogy milyen fütött szobáink lehettek. Az ablakok kivül fagytak be.

Gyertyagyujtástól 10 óráig a hosszu asztal körül tanultunk. Ha valaki elszunnyadt, az a szomszédtól egy *fricskát* kapott. Érdekes volt a *sátánozás*. Ha valaki 10 óra előtt merészkedett ruhástól ágyában szenderegni: az sátánt kapott. A sátánozás ugy történt, hogy ketten-hárman jó hosszu falusi szőttes törülközőkendőiket keményen összecsavarták, aztán *sup, supp, suppp* jól ráverdestek az alvóra. Természetesen a tettesek az előre kinyitott ajtón hirtelen kiszáguldoztak, hogy az illetőnek sejtelme se legyen a sátánozók személye felől, nehogy holnap-holnapután kamatostól együtt visszaadassék a kölcsön. Csütörtökön és vasárnap szünetelt a tanitás. De azért minden csütörtök reggel 8 órakor *orácio* és minden vasárnap *kanció* volt. Azaz: minden csütörtökre a senior által kirendeltetett, egy héttel előbb, egy orátor és vasárnapra szintén egy prédikátor, kiknek kötelessége volt szónoki beszédet és prédikációt készíteni és elszónokolni. A szónoklatnál az igazgató, a prédikációnál a lelkész elnökölt. Aztán a szónoklatokat meg kellett birálni. Ha volt önkén-

tes biráló, az birált. Ha nem akadt: akkor az igazgató vagy a lelkész felhivta ezt vagy azt birálatra. Ennélfogva éber figyelemmel kellett kisérnünk a beszédeket, mert nem tudhattuk, hogy ki lesz felhiva birálni. Szégyen volt, ha valaki nem tudott birálatot mondani, mert nem figyelt. E szónoki gyakorlatoknak nagy hasznát vette az ifjuság, különösen legációkba küldetés alkalmával. De az életbe kilépve is.

Az ifjuságnak volt önképzőköre s e körnek egy hetenként megjelent „Remény" cimü irott lapja. A „Remény" lapjain megjelent versek és prózákból kiválogatottan 1873-ban egy kötet jelent meg nyomtatásban, melynek értékéről Garay, Gyulai Pál és Tóth Kálmán koszorus költőink igen rokonszenvesen és elismeréssel nyilatkoztak.

Volt *dalkör* is, mely isteni tiszteletek és temetések alkalmával szép sikerekkel müködött.

Torna helyett társasjátékaink voltak: a kifutó, a nyul, Lacimájas, birkózás, aztán labdázás, kótyázás, melyeknél a karok és lábak egyaránt edződtek s az egész testszervezet mozgásba hozatott. Ezeket ma felváltotta a lábficamitó rugdalkozás stb., stb.

*

Ime, kedves mai tanuló ifjuság, reményei a hazának! Ilyen volt a kollégiumi élet ezelőtt 50 évvel. Azóta sok minden megváltozott. Sok ujitás történt. A jó, hasznos és célravezető dolgok közül sok kimustráltatott, ujhodási viszketegségből. Ti virágházi növényi életet élvén a kollégium falai között, ottan nem ismerhetitek meg, miként mi megismertük, az élet nehézségeit, megpróbáltatásait. Létfenntartás tekintetében sem szükölködtök s nem vagytok önmagatokra utalva, miként mi valánk.

Mi a fennebb vázolt sulyos állapotaink közepette is szivből szerettük iskolánkat, egyházunkat, minden müvelődési intézményeket és hazánkat. És tettünk, dolgoztunk, áldoztunk érettük annyit, a mennyi gyarló emberi képességünkből kitellett.

Nektek mind e tereken fokozott mértékben kell cselekednetek, áldoznotok, mint ezerszer jobb sorsnak gyermekei.

Amit cselekesztek önérdek nélkül, a dolgok önbecsiért tegyétek, a hála reménye nélkül. Mert a hála nem emberi dolog.

Ezt üzenjük nektek, ifju tanuló barátaink, félszázados jubileumunk alkalmából: legyetek jobbak, mint mi valánk, — vagy legalább olyanok!

Nagy Miklós.

Jótékonyság. Gvidó Béla esperes az EKT. legujabbi gyülésén 3 alapitványt jelentett be. Durugy Pál-alapitvány Durugy Józseftől 500 leu; Dr Ferenc Ákos-emlékalap 2105 l.; Dicsőszentmárton és vidéke hitelszövetkezet az unitárius egházközség részére 400 leu. Az EKT. elismerő köszönettel fogadta a szép alapitványokat. Főjegyző a Csegezben tartott vizsgálat alkalmával Pálfy Jánosné asszonnyal megállapodást kötött a Pálfy János alapitványához tartozó Hunyadikert használatára nézve.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Rajtunk kivül álló akadályok lapunk megjelenését néhány napig késleltették.

A püspök ur ünneplése. Püspök urunk őméltósága augusztus hó 9-én töltötte be életének 88-ik évét. Ez alkalommal az EKT. nyilt gyülésben üdvözölte a szeretett főpásztort s többi tisztelői a püspöki lakáson fejezték ki hódolatukat és jókivánságaikat.

A Főtanács elhalasztása. Az EKT. a főtanács megtartását október végére halasztotta. A halasztásra az adott okot, hogy sok iskolai és egyházi kérdés van függőben, amelyekről csak október végére lehet tisztább képet alkotni és dönteni.

A testvériség jegyében. A derzsi egyházközség a miklósfalvi leány-egyház harangját átadta a református egyháznak szerződés mellett, közös használatra. Az EKT. a szerződést jóváhagyta.

Püspöki vizsgálat a kereszturi egyházkörben. A püspöki vizsgálószék dr. Boros György egyházi főjegyző, püspökhelyettes vezetése alatt augusztus 17-én a kereszturi egyházkör megvizsgálására utazott. A vizsgálószék állandó jegyzője ebben az egyházkörben Kovács Lajos brassai lelkész. A kolozsvári tanári kar részéről, Pap Domokos és dr Kiss Elek vettek részt a vizsgálószék munkájában, a kereszturi gimnázium tanárai közül Pap Mózes, dr Szolga Ferencz, Péter Lajos, Boros Jenő jelentek meg több egyházközség gyülésein. Tervünk szerint e vizsgálatok lefolyásáról a befejezés utáni részletes beszámolót fogunk adni. Előre jelezzük, hogy beszámolónk küzdelmes munkáról, de szép eredményekről fog szólani.

A kolozsvári Leány-Otthon ügye. A közoktatásügyi kormányközegek sok egyéb között kolozsvári Leány-Otthonunk ügye ellen is kifogásokat emeltek. Főkifogásuk az volt, hogy az Otthon nincs kellően elkülönitve a Kollégium egyéb helyiségeitől. Az egyházi főhatóság módját ejtette, hogy azt a vádat illetékes tényező felülvizsgálja. Pteancu vezérfelügyelő közelebről személyesen nézte meg az Otthon elhelyezését és megállapitotta, hogy az a nevelés minden kivánalmainak megfelel. Igy tehát a Leány-Otthon a jövő iskolai évben is folytatni fogja áldásos működését. Az előjegyzések megtörténtek, sajnos, minden felvételi kérést, nem is lehetett teljesiteni. Nem hogy bezárásról eshetnék tehát szó, hanem sürgősen nagyfoku kibővitésről kell gondoskodnunk.

A D. F. E. ez évi közgyülése igen élénknek és érdekesnek igérkezik. Az uj egyházközségi D. F. Egyletek képviselőitől a közgyülés a jelentés mellett néhány percig tartó programot vár. A titkár kéri a képviselők neveit, hogy előre tájékozzuk a teendőkről.

Dávid Ferenc egyleti gyülés Abásfalván. Abásfalván julius hó 30-án az udvarhelyköri D. F. E. ünnepies gyülést tartott, melyre közelről és távolról sokan elzarándokoltak az unitárius értelmiségből és népből, sőt más felekezetüek is szép számmal voltak jelen. A jelenlevők nem is csalódtak a várakozásban, mert dr. *Gál*

Kelemen kolozsvári kollégiumi igazgató szivreható felolvasása csakugyan kielégitett minden várakozást. Azt a lelki állapotot tüntette fel, amely a magyar ember lelkét uralja a nagy történelmi változás után. De nem elégedett meg sorsunk tragikus rajzával: rámutatott arra, hogy hagyományaink fentartása, történelmi multunkban kialakult értékeink megbecsülése lesznek azok az eszközök, amelyek a megváltozott helyzetben lételünket, fenmaradásunkat biztositják. Erős, áttörhetlen várunk az egyház, melyet az ősök hitével, buzgóságával kell fentartanunk. Erre meg is van minden reményünk, csak azt a földet el ne hagyjuk amelyen születtünk s az egyház iránt való szeretet, buzgóság, áldozatkészség mindenkor ott legyen a hivek szemei előtt. A müsorban közremüködtek, szavalattal: Ajtay Annuska kép. növendék, Lukács Sándor papnövendék, Kiss Bertuska főgimn. tanuló és Vári Domokos lókodi lelkész; énekkel: Az abásfalvi nőegylet, Kovács Erzsébet és Kovács Irma urleányok s az utolsó nem a legkevésbé fontos — az elnök tartalmas megnyitójával és bezárójával. Istentiszteleten az éneket Szatmáry Ferenc énekvezér vezette, imát mondott és egyházi beszédet Benczédi Pál. A hivatalos ügyek tárgyalásánál elhatározta a gyülés a könyvtár szaporitását és a fiókkör tagsági diját 10 leuban állapitotta meg, melyet a Közlöny árán felül, a fiók egylet pénztárába kell fizetni. A gyülés után közös vacsora, utánna pedig táncmulatság volt. A tudositáshoz hozzá kell tegyük, hogy a helyi rendezőség: Kádár Lajos, Szathmáry Ferenc és Kádár Gyula és családjaik, valamint az abásfalvi hiveink előzékenységükkel, vendégszeretetükkel nagy hálára kötelezték le az egybegyült nagy közönséget. *Tr.*

A D. F. E. munkálkodik. *A küküllőköri D. F. fiókegyletek évi müködéséről.* Amig a megelőző évben csak három helyen müködött D. F. fiókegylet, addig most hét helyről kaptunk jelentést. Megalakult Szőkefalván, melynek tagjai az önálló egyháztagok. Vasárnap délutánonként (havonta) tartja ünnepélyeit. Ádámoson is megalakult s célul tüzte ki ünnepélyeik jövedelméből az összes egyházi lapok megrendelését. Széplakon két alkalommal szinielőadást, háromszor müsoros estélyt rendeztek. Sároson vasárnaponként (havonta) tartottak bibliamagyarázattal egybekötött templomi ünnepélyt. Dombón minden hónap első vasárnapján a szomszéd lelkészek felkérésével templomi ünnepélyek tartattak. 1922. december 31-én nagy Petőfi-ünnepély éjféli templomozással. Segesváron Nagy Béláné urasszony buzgó munkáját egy pár sorban méltatni nem lehet. Minden második vasárnap délután 5 órakor müsoros összejövetelt tartottak. A legfáradhatatlanabb s nemes célu munka e helyen folyik. Dicsőszentmártonban ünnepélyt tartottak november 15-én, decemberben és márciusban két nagyobb szabásu vallásos délutánt. 1923 jan. 1-én Petőfi-ünnep volt. Február 6-án müsoros estély és szinielőadás. Nem alakult meg a D. F. E. Harangláb, Désfalva, Szentbenedek és Bethlenszentmiklóson. Reméljük, hogy jövőre e helyekről is gazdag jelentést kapunk. — *Egyleti élet a kereszturi körben.* Székelyszent-

miklóson megalakult a D. F. E., tevékeny működést fejt ki, tagsági díjakat azonban még nem fizettek. Szentábrahámon a D. F. E. kebelében olvasó- és önképzőkör alakult. Az egyletnek 102 tagja van. Siménfalván szintén folyó évi január hó folyamán ünnepélyes keretek közt megalakult a D. F. E. Ravában 1922. novemberében 24 taggal az egylet megalakult, szép és lelkes munkát fejt ki. Firtosváralján még nem alakithatták meg az egyletet, mivel alapszabályait nem tudták felmutatni s ennek hiányában a hatósági engedélyt nem kapták meg. Az egyházközségben vallásos összejövetelek s más társas összejövések utján igen élénk *társasági* élet folyik. Az egyleti életre általánosságban eddig mondottakat még azzal toldhatjuk meg, hogy a mostani idők természetes *nehézségei* mellett valóban sok minden akadályozza egy elevenebb, hathatósabb, épitőbb egyleti élet kifejlődését. Személyekkel szembeni unszimpátia sokszor érvényesül. Az egyházi adóval kapcsolatosan kiéleződött véleménykülönbségek e téren is bomlasztólag hatnak; sokszor a pap és tanár szemben találja egymással magát stb. A közöny most sok tekintetben nagyobb foku, mint régen volt s mi nem tudunk eléggé szervezkedni vagy nem is szeretünk. Mindenesetre — s ez bizalmasan legyen mondva — egy olyan szerencsés vezető egyéniség, aki több időt, sok időt tudna rá szentelni, amilyen helyzetben jelenlegi elnökünk talán legkevésbé van, egészen átformálhatná az egyleti életet s ha nem is ideális, de *ideálisabb* helyzet állna elő. Én magam sem tudok nagy elfoglaltságom *miatt* természetesen annyit dolgozni e téren, mint kellene s az előbb elmondottak nem is vádak akarnak lenni, csak a tény konstatálása. *Pedig* hogy fontos feladat ez, világos, szerintem az egyházi adó *kérdése* is máskép nézne ki, ha egy intenzivebb egyleti élet lett volna. Előfordult, hogy a D. F. E. alapszabályait kérték (pl. Korond). Egy ily szabályzathoz hozzájutottam (1885-ből való) s most másoltatom, hogy kiadhassam. Ajánlatos volna ennek kiegészitése a 71—1922. évi főtanácsi határozat értelmében, továbbá a tagdijakra vonatkozólag s az egyes egyházközségekben megalakult egyletek figyelembevételével. — *A segesvári egyleti élet.* Ez alkalommal megteszem elszámolásomat a 1922. évi D. F. E. és Nőkszövetsége *működéséről*. Örömmel jelenthetem, hogy az egyleti élet az egész *év* folyamán élénk és eredményes volt. Működésünket az alábbiakban *körvonalazom*: Minden második vasárnap délután az imateremben müsoros összejövetelt tartottunk. Minden alkalommal imát Nagy Béla leikész mondott. Felolvastak fölváltva Éhrenverth Ignácné, Nagy Béláné, Márkos Teréz, Csutak Ilonka, Dénes Mózesné, Rózsa Jánosné és Benkő Jánosné. Szabadelőadást tartott január 28-án dr. Boros György egyházi főjegyző. Minden alkalommal énekelt a felnőtt leányok énekkara. Ezen énekkar hetenként háromszor tartott próbát Nagy Béláné és Nagy Margitka vezetésével. Szólót énekelt több alkalommal Lőrinczi Piroska; Simonfi Margit és Katona Endre. Duettet adtak elő három alkalommal Simonfi Margit hegedün és Nagy Margit harmóniumon. Szavalt,

az ifjuság felváltva. Az összejöveteleket a közönség szivesen és érdeklődéssel hallgatta, vallás és nemzetiségi különbség nélkül. Éhrenverth Ignácné és alólirt augusztus hó végén és szeptember hóban felkerestük az összes unitárius családokat, hogy személyesen győződjünk meg a hivek anyagi és erkölcsi helyzetéről. Beigazolódott, hogy ezen látogatásra nagy szükség volt. Megláttuk, hogy kiket kell segélyezni s kiktől várhatunk segitséget. Találtunk jobb módu, rendezett viszonyok között élő családokat, de sajnos, találtunk szegényeket is meglehetős nagy számban. Láttunk egy családot, ahol hét apró gyermek mellett az anya gyenge, beteges. Azonnal megtettük a lépéseket a segitésre. Biztositottunk a tél folyamára e családnak hetenként kétszer ebédet. Találtunk szegény családokat, hol a gyermekek gyengén voltak ruházva. Ezeknek felsegitésére jártunkban gyüjtést rendeztünk s karácsonykor karácsonyfa-ünnepély keretében kiosztottunk 13 gyermeknek alsó- és felsőruhát, harisnyát stb. Özv. Demeter Miklósnénak vettünk egy szekér fát. A nagylelkü adományokból 1799 L folyt be. A téli hónapokban 3 iskolás leánykának hetenként egyszer ebédet adott: Ehrenwerthné, Márkosné, Nagy Béláné, Kelemen Jenőné, Dénes Mózesné, Rózsa Jánosné, Csutak Józsefné, Matos Sándorné, Szabó Zsigmondné. Ez évben 2 nagy vendégünk volt. Hankinson angol lelkész és dr. Boros György egyházi főjegyző. Hankinson éppen karácsony estéjén volt nálunk, midőn végignézte a megható szép karácsonyfa ünnepélyünket, honnan 90 gyermek távozott kissebb, nagyobb ajándékkal. Dr. Boros György főjegyző ur jan. 28-án volt közöttünk, midőn egy igen tanulságos, lebilincselő, szabad előadást tartott a zsufolásig megtelt imatermünkben. A jószivü adakozók filléreit összegyüjtöttük s a szegények között kiosztottuk. Igy fejlesztettük az áldozatkészségét, enyhitettük a nyomort. Tagjaink száma 50 volt. Befolyt: 1799 leu; Vásárlásra 1796 leu; Maradt 3 leu. *Nagy Béláné* titkár. — A *marosköri* D. F. Egylet 1922/23 évi müködéséről a következő jelentés szól: A lefolyt évben az évközi összejövetelek ismét elmaradtak több közbe jött akadály miatt, habár az Elnökség mindent megtett azok tartása érdekében. Csupán egy választmányi ülést tartottunk f. év április 25-én, melynek legfontosabb célja az egyh. köri Egyl. élet beinditása és a szervezettség megteremtése. Választmány határozati javaslatokul a közs. ajánlja a közgyülés által elfogadandónak: 1. Tekintettel az egyh. községi f. Egyletek megszervezésére, amiről az Alapszabályok nem szólnak, némi módositások vitessenek keresztül az alapszabályokon a mai egyl. élet követelményeinek megfelelően. Még pedig, a) az egyházközségi egyletek szerves részei a köri egyletnek s igy a központi egyletnek is. b) Az egyh. községi egylet tagja a köri egyl.-nek és a főegyletnek is, mindkét egyletben 1—1 tag képviseli az egyh. köri egyletet. Ezen 1—1 tag választott tag. c) a köri egylet szintén tagja a főegyletnek, hol 2 választott tag képviseli a köri egyletet. 2. A főegylet (központi) kerestessék meg, hogy a köri összjöveteleken legalább egy (1) tag egy (1) szám

kitöltése által képviselje a főegyletet. 3. Ugyszintén az egyház községi egyletek is felváltva 1—1 pont kitöltése által képviseljék magukat a köri összejöveteleken. A választmány ezen határozati javaslatait a Székelykálban f. év aug. 5. tartott f. egyl. közgy. egyhangulag elfogadta. Ugyszintén elfogadta a fiókegyleti titkár afia következő javaslatait is: a) Az egyházközségi fiókegyletek is összejöveteleikről, üléseikről jegyzőkönyvet vegyenek fel, illetve vezessenek. b) Az egyházközségi egyletek összejövetelein a szomszédos egyházközségek vezetői: lelkészek, tanítók felváltva vegyenek részt szerepléseik által. Az első javaslat által a pontosság, az ellenőrizhetőség, a másik által a változatosabb, intenzivebb munkásság érhető el. Ezen határozati javaslatok, illetőleg a közgyülés által is elfogadott javaslatokat a nagytiszteletü központi Elnökség megfontoló figyelmébe ajánlom. Most még csak egy rövid képet szeretnék adni az egyházközségek összefoglaló egyleti életéről, müködéséről: Tulajdonképeni D. F. Egylet a maga valódiságában (3) három egyh. községben müködik: az iklandi, marosvásárhelyi és szabédi e.-községekben, melyek mind a a mult év folyamán alakultak. A két utóbbi helyen a Nőkszövetsége is megalakult. Az egyházközségi egyleti élet a következő: Csókfalva 3, Ikland 27 előfizető az U. K.-re, kik a D. F. E.-nek tagjai, ifjusági egylet 30 tag. Iszló 5 előfizető az U. K.-re, ifj. egylet 30 tag. Marosvásárhely 100 előfizető, a D. F. E. tagjainak száma 100 a Nőkszövetségével együtt. Nyárádgálfalva 17 előfizető, a D. F. E. tagjainak száma 45, az ifj. egyleté 41. Nyárádszentmárton 12 előfiz. Nyárádszentlászló 8 előfizető, ifj. egyletet beszüntették. Nyomát 3 előfizető, ifj. egylet 30, Nőkszövetsége 45 taggal. Szabéd 40 előfizető, kik a D. F. E. tagjai a Nőkszövetségével együtt. Szentgerice 4, Szentháromság 7, Székelykál 8 előfizető, ifj. dalkör 22 taggal. Vadad 4 előfizető, ifj. egylet 25 taggal. Összesen tehát az Unitárius Közlönynek 238 előfizetője van a marosköri Dávid Ferenc E.-ben. Ikland: 12 felolvasó, két Petőfi-ünnepély, 4 müsoros estély, egy karácsonyfa-ünnepély; Marosvásárhely: 10 felolvasó, egy mesedélután; Iszló: három müsoros estély; Nyárádgálfalva: két müsoros estély; Nyomát: három müsoros estély; Szabéd: 30 összejövetel; Székelykál: két müsoros estély; Vadad: 8 összejövetel, 4 müsoros estély, összesen 60 összejövetel és 18 müsoros estély, melyeknek tiszta jövedelme egyes célokra összesen kitesz 14—15 ezer leut.

A vulkáni unitárius egyházközség hivei vallásos buzgóságuknak igen szép példáját mutatták fel, midőn egy igen kedves imaházat rendeztek be maguknak. Szivünk megtelik magasztos érzéssel, midőn látjuk a kis imaház belsejét, melynek harmonikussá tételében részt vettek: *Uzorai Tamás* v. e. o. t., aki egy bibliát ajándékozott templomi használatra. *Uzorai Krisztina és Borbála* a papi széket és szószéket diszitték fel igen szép és értékes bársány teritővel. *Marossy András* és neje *Farkas Berta* urvacsora vétel alkalmára két szép fehér himzett teritőt (egy asztal, egy kenyér és borteritőt) ajándékozott kicsiny templomunknak.

Kiemelendő szives adományozóink közül *Kárász Gyula és neje*, akik bár más vallásuak, mégis oly nagy érdeklődést tanusitanak egyházunkkal szemben, akik nem sajnálták a nagyáldozatot, melyet hoztak, midőn egy gyönyörü buzavirággal és buzakalásszal himzett bársony asztal teritőt ajándékoztak. Hálás köszönetünket nyilvánitjuk.

A felekezetek felekezetei. Amerikában az egyházak számát alig lehet ellenőrizni oly gyorsan szaporodnak. Egyik magyarázata az hogy egy felekezet magában is sokfelé szakad. A reformátusok 12 felekezetre, a baptisták 13-ra, a methodisták 17-re, a luteránusok 22-re oszlanak.

Ahol a papot szeretik. Székelyszentmiklós egyike a kereszturi kör legkisebb unitárius eklézsiáinak. Ám ezt a nagy gyülekezetet naggyá teszi hiveinek áldozatkészsége. Az egyetemes unitárius egyház segélyezésére kért összeget első szóra és egyhanguan szavazták meg s buzgó elhatározásuktól még a fölverődött ellenséges áramlatok sem téritették el. Kicsiny sereg nagyszerü közszellemére nézve jellemző a következő eset. Papjuk fiatal ember, nehezen tud a parochián s annak külső birtokain berendezkedni. Látták ezt a hivek: titkon összebeszéltek és a közelebbi vásáron gyönyörü üszőborjut vettek ajándékba kedves papjuknak, egy másik üszőborju árát pedig felerészben szintén fedezték. A székelyszentmiklósi egyházközség kis seregére igazán talál a biblia szava: „Kicsinyekben dicsőiti meg magát az Isten".

A kolozsvári kollégium igazgatósága a jövő iskolai évre a következő tudnivalókat közli: Azok a tanulók, akik az 1922/23 isk. évben tagjai voltak az intézetnek, vallásfelekezetre való tekintet nélkül akadálytalanul felvétetnek, hasonlóképpen felvétetnek ref. és ág. h. ev. vallásu uj tanulók is. Azok a más vallásu tanulók, akik ujonnan akarnak beiratkozni, a közokt. miniszter urhoz cimzett s az igazgatósághoz beadandó románnyelvü kérelemmel (minta kapható az igazgatónál) folyamodhatnak, hogy az intézetbe beiratkozhassanak.

Az I. gimn. o.-ba beiratkozó tanulók felvételi vizsgálatot tesznek, amely irásbeliből és szóbeliből áll. Az V. gimn. o.-ba beiratkozó tanulónak a felvételt kérő folyamodványhoz csatolnia kell az abszolváló bizonyitványt is. A javitó, pótló és felvételi vizsgálatokat IX. 17—18-án, az éretts. jav. vizsg. IX. 19-én tartjuk meg. Javitó vizsg. engedélyért folyamodhatik az, aki az I. o.-ban legföljebb 3 főtárgyból, a II-VIII. o.-ban legföljebb két főtárgyból elégtelen osztályzatot kapott.

A beiratkozás IX. 20—22-én d. e. 8—12-ig, d. u. 3—5-ig lesz. Az isk. év ünnepélyes megnyitása 23-án d. e. 11 órakor; a tanitás 24-én reggel 8 órakor kezdődik. A konv. élelmezés 23-án reggel kezdődik. Dijak: Az elemi iskolában 150 leu, mely összeg két egyenlő részletben, a beiratkozáskor és febr. 1—4-én fizetendő. A segélyző alap javára legalább 10 leu fizetendő a beiratkozáskor. A főgimn.-ban: I—IV.-o. iskolai dij 1200, V—VIII. o.-ban 1800 leu.

Ezenfelül mindkét tagozaton a beiratkozáskor fizetendő 110 leu, mely összeg senkinek el nem engedhető. Az isk. díj a kirótt összeg 20%-áig szegény, jó előmenetelü tanulóknak elengedhető. Az isk. díj a beiratkozáskor és febr. 1—5. napjain fizetendő két egyenlő részletben. Az internátusi díj elemi, gimn., iparisk. és leányotthoni tanulóknak két egyenlő részletben fizetendő 800 leu; egyetemi és főisk. hallgatóknak 2000 leu. Ezenkivül 20 leu rongálási díj minden tanulótól. A konviktusi díj az összes tanulóknál unitáriusoknak öt egyenlő részletben fizetendő 2250, nem unitáriusoknak 3375 leu. A konv. díj év folyamán a szükséghez képest felemelhető. Unitárius vallásu I—IV. o. leánytanulók felvétetnek nyilvános tanulóknak V—VIII. o.-ak azonban csak magántanulóknak, A magántanulók vizsgálatára nézve a kormánnyal megállapodás még nem történt. Kérjük a tiszt. lelkész urakat, hogy a fentieket az érdeklődőkkel közölni sziveskedjenek. *Igazgatóság.*

Fekete József nagysolymosi lelkészünk leányát Piroskát, Keresztély János kissolymosi ref. lelkész junius 17-én eljegyezte.

Hivatalos közlemények.

XLVI. Sz. 1041—1923. **Körlevél.** Valamenyi esperes, lelkész, igazgató afiához a kérvények felbélyegezése tárgyában. Közlöm tudomásulvétel és miheztartás céljából a következő 37.310—1921/ sioc. sz. a. f. évi jan. 31-i keltezéssel jul. 4-én érkezett közokt. vezérigazgatóság intézkedését: Igen tisztelt Tanács! Tévedések kikerülése céljából a beadványok fölbélyegzése tárgyában a kolozsvári Pénzügyigazgatóság átirata alapján van szerencsém értesiteni a következőkről: A magyar közig. törvény elvi végzései alapján (1094—1888. sz.) az elismert felekezetek papi hivatalai közhivatalok. Az 1907. évi XXVII. tc. rendelkezéseinek megfelelően a felekezeti tanitók közhivatalnokok. Ennek következtében a papi hivataloktól és a felekezeti tanitóktól kibocsátott okmányok ugy tekintendők, mint közhatóság által kibocsátott okmányok. A 13 pont (változtatva az 1914. évi XLIII. tc. alapján) valamint a magyar bélyegtörvény 1 §. cap. 2. imperative kimondja, hogy minden kérvény stb. melyeket magán személyek intéznek közhatóságokhoz általában bélyegkötelesek stb." Minthogy minden intézkedések, valamint a magyar bélyegtörvény még érvényben van, magánszemélyeknek a papi és iskolai hivatalokhoz intézett kérvényei a magyar bélyegtörvény szerint látandók el bélyeggel. Cluj, 1923. julius hó 6-án. *Ferenc József* unitárius püspök.

XLVII. Sz. 2395—1922. **Határozat.** E. K. T. adott esetből kifolyólag felhivja esperes afiait, hogy az esperesi vizsg. alkalmával az egyházközségekben az E. Főtanácsi jegyzőkönyvek meglétét vizsgálják felül s ahol azok hiányoznak, beszerzésüket rendeljék el. Egyuttal E. K. Tanács a jövőre vonatkozólag a gondatlan kezelő anyagi felelősségét is kimondja. Egyes hiányzó jegyzőkönyvek árát

az 1920. év előtti időből az egyházi levéltárosnál kezelt példányokra nézve à 10 leuban, az 1920 év utáni időre à 25 leuban állapitja meg. Elnökséget E. K. Tanács felhivja, hogy a meglevő E. Főtanácsi jegyzőkönyv példányszámokat állapitsa meg és azok árát egyházi pénztárnál a Közalapnál levéltáros afia terhére irassa elő. A határozatot közöljük egyházi levéltárossal, egyházi pénztárral, esperes afiáival és az Unitárius Közlönyben közzétesszük. A Magyar Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának Kolozsvárt 1923. augusztus hó 9-én tartott üléséből. *Ferenc József* unitárius püspök. *Dr. Mikó Lőrinc* titkár.

XLVIII. Sz. 1440—1923. **Körirat** esperes és lelkész afiaihoz. Gyakran előfordul, hogy az E. K. Tanács rendeleteire adandó jelentések egyes egyházközségektől késedelmesen vagy egyáltalán nem érkeznek be, aminek részben az is az oka, hogy a posta néhol titkán közlekedik, vagy hogy egyes levelek utközben el is vesznek. Ezen utóbbi okból származó kellemetlenségek lehető kikerülése végett utasitom lelkész afiait, hogy abban az esetben, ha az Unitárius Közlönyt, melyben hivatalos közlemények is jelennek meg, havonként a hónap első felében nem kapnák kézhez, a hiányzó példányt az E. K. Tanács irodája utján azonnal sürgessék meg. Azokat a körrendeleteket illetően pedig, melyek nem az Unitárius Közlönyben adatnak közzé, hanem időközben az E. K. Tanács irodája külön boritékban küldi el az egyes egyházközségekhez, ezentul az U. K. számaiban egy rövid emlékeztető lesz, melyet lelkész afiai kisérjenek figyelemmel és ha az ilyen rendeletek valamelyikét nem kapták volna kézhez, azt haladéktalanul kérjék ujra elküldeni az E. K. Tanácstól. Kolozsvár, 1923. szept. 7. *Ferencz József* unitárius püspök.

XLIX. Emlékeztető az augusztus hóban kibocsátott körrendeletekről, melyek az Unitárius Közlönyben nem jelentek meg: 959—1923. sz. A nemzeti ünnepekről. Jelentés nem küldendő be. — 1315—1923. Buzditás módosabb hivekhez gyermekeiknek gimnáziumainkban tanittatására. Jelentések összes egyházközségektől beküldendők szeptember hó 20-ig. — 1264—1923. Egyetemes egyházi adózásról. Jelentések beküldendők összes egyházközségektől szeptember hó 30-ig. — 1311—1923. Egyházközségek esetleges ingatlan igényének állami rezervákból érvényesitése. Jelentések összes egyházközségektől beküldendők szeptember hó 15-ig. — 1346—1923. Sérelmes adókivetésekről. Jelentések nem küldendők. — 129—1923. Vári Albert: Keresztény Egyháztörténelem, Ürmösi József: Ószövetségi, Benczédi Pál: Ujszövetségi bibliai történetek cimü tankönyekről. Jelentések nem küldendők.

L. Sz. 1439—1923. **Körirat** az iskolaszékekhez. Elemi iskoláink tantervét és óratervét beterjesztettük a kolozsvári tankerületi főfelügyelőséghez, honnan felülvizsgálatra a miniszteriumhoz küldik fel. Nincs ok annak föltevésére, hogy a miniszterium a tantervet ellenezné, de addig is, amig errenézve nyilatkoznék, a tan- és óratervet sürgősen sokszorosittatjuk és a hozzá leendő alkalmazkodás végett el fogjuk küldeni az iskolaszékekhez. Egyelőre csak az olyan egyházkörök nevelésügyi bizottsági előadóinak küldünk 1—1 példányt, amely körökben felekezeti elemi iskoláink vannak, azonban rövid időn belül az iskolaszékek is meg fogják kapni a részükre szükséges példányokat. — Kolozsvár, 1923. szept. 7. *Ferencz József* unitárius püspök.

Nyomatott „Korvin"-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz.